

Härnösands kommuns revisorer

Till
Kommunstyrelsen

För kännedom:
Kommunfullmäktiges presidium

2021-04-08

Revisionsrapport ”Granskning av bokslut och årsredovisning”

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en granskning av kommunens bokslut och årsredovisning per 2020-12-31.

Revisionen önskar att kommunstyrelsen lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten senast den 30 juni 2021. Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Svaret skickas till Lena Medin, KPMG (mailadress [lena.medin@kpmg.se](mailto:lana.medin@kpmg.se)) för vidarebefordran till revisorerna.

För Härnösands kommuns revisorer

Sigge Tjernlund
Ordförande

Ingrid Flodin
Vice ordförande

Bo-Anders Öberg
2:a vice ordförande

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2020-12-31

Härnösands kommun

8:e april 2021

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Härnösands kommun har KPMG granskat kommunens årsredovisning för räkenskapsåret 2020. Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

Kommunens revisorer ska enligt kommunallagen 12 kap bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avgives i revisionsberättelsen.

Årsredovisningen

Vi har granskat årsredovisningen. Vi anser att Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse ska ingå i concernredovisningen enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). Vidare hyr kommunen en betydande andel av verksamhetsfastigheterna. Vi anser att dessa bör redovisas som finansiell leasing och inte som operationell. Vi har i övrigt inte funnit några väsentliga felaktigheter.

Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och god redovisningssed.

Vi har, utöver vad som nämns ovan om leasing och stiftelsen inte identifierat några väsentliga felaktigheter i årsbokslutet, och i granskningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att årsbokslutet inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Resultat och prognos

Kommunens resultat för året uppgår till 61,4 mnkr, vilket är 43,2 mnkr högre än budgeterat. Den huvudsakliga förklaringen till ökningen är bidrag och kostnadsersättningar för Coronapandemin.

Det har i vår granskning inte framkommit någon ytterligare post att ta hänsyn till vid beräkning av balanskravsresultatet. Balanskravet bedöms uppfyllt.

Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål

Enligt bestämmelser i kommunallagen (KL) ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för god ekonomisk hushållning.

Finansiella mål

Vår sammanfattande bedömning är att de av fullmäktige fastställda finansiella målen (mål 8) delvis har uppnåtts för år 2020 eftersom ett av två resultatuppdrag uppnås.

Verksamhetsmål

Vår sammanfattande bedömning är att de av fullmäktige fastställda verksamhetsmålen delvis har uppnåtts för år 2020 men att målet gällande jämställt och solidarisk välfärd av hög kvalitet inte uppnås och att vi inte kan bedöma målet avseende god service och bemötande.

KPMG 2021-04-08

Lars Skoglund

Auktoriserad revisor

Lena Medin

Certifierad kommunal revisor

Bakgrund

— 1.1	Syfte och revisionsfråga	4
— 1.2	Revisionskriterier	4
— 1.3	Metod och avgränsningar	5

Resultat av granskningen

— 2.1	Förvaltningsberättelse	6
— 2.2	Redovisningsprinciper	6
— 2.3	Balanskrav	7
— 2.4	Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning	8
— 2.5	Resultaträkning	10
— 2.6	Balansräkning	11
— 2.7	Kassaflödesanalys	12
— 2.8	Driftredovisning	12
— 2.9	Investeringsredovisning	12
— 2.10	Sammanställd redovisning	13

Bakgrund

Vi har av Härnösands kommuns revisorer fått i uppdrag att granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2020. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2020.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap Kommunallagen (KL) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

1.1 Syfte och revisionsfråga

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och god redovisningssed i kommuner och regioner. Resultatet av vår granskning utgör underlag för revisorernas utformning av revisionsberättelsen.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

Lagen om kommunal bokföring och redovisning (2018:597) (LKBR), började gälla från och med 1 januari 2019.

1.2 Revisionskriterier

Bedömningsgrund för vårt uttalande avseende huruvida årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande lagar och regler bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag (KL) och kommunal bokförings- och redovisningslag (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

Bakgrund fortsättning

1.3 Metod och avgränsningar

Vår granskning sker i den omfattning som följer av God revisionssed i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKR och Skyrev. Detta innebär att granskningen inte uppfyller de krav som ställs på en auktoriserad revisor eller ett auktoriserat revisionsbolag enligt revisorslagen eller internationella standarder för revision (ISA). Det innebär att vi inte uttalar oss över årsredovisningen så som vi gjort om dessa krav varit uppfyllda.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- Förvaltningsberättelse
- Resultaträkning
- Balansräkning
- Kassaflödesanalys
- Noter
- Drift- och investeringsredovisning
- Sammanställda räkenskaper

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av relevanta dokument inklusive årsredovisningen
- Intervjuer med berörda tjänstepersoner
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen
- Avstämning av väsentliga poster i resultat- och balansräkning mot erforderliga underlag
- Översiktlig analys av övriga poster

2. Resultat av granskningen

2.1 Förvaltningsberättelse

Enligt 4 kap. 1 § LKBR ska en årsredovisning innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftredovisning, investeringsredovisning och sammanställda räkenskaper (om sådana upprättas enligt 12 kap 2 § LKBR).

RKR preciserar i RKR R15 vad förvaltningsberättelsen ska innehålla. Nämndernas förvaltningsberättelser regleras inte av LKBR, utan betraktas som underlag till kommunens förvaltningsberättelse. Vi har inte granskat nämndvis redovisning.

Vi bedömer att kommunens förvaltningsberättelse uppfyller kraven vilka preciseras i RKR R15.

2.2 Redovisningsprinciper

I årsredovisningen anges under avsnittet "Redovisningsprinciper" att redovisningen skett enligt god kommunal redovisningssed med vilket avses i överensstämmelse med LKBR och RKR:s rekommendationer.

Vi anser att årsredovisningen till stor del är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationerna från RKR.

Vid vår granskning har vi stickprovvis granskat kommunens redovisningsprinciper, genom intervjuer och översiktlig kontroll, mot RKR:s gällande rekommendationer.

Enligt not framgår att kommunen bedömer att alla leasing- och hyresavtal är operationella. Vi har tidigare år granskat ett urval av de hyresavtal som finns avseende verksamhetsfastigheter. Vår bedömning är att hyresavtal vad gäller verksamhetsfastigheter många gånger ska klassificeras som finansiell leasing, bl a med hänsyn till löptid och risk. Ett exempel är att kommunen är bundna av långa hyreskontrakt (uppemot 20 år) och därmed riskerna vid eventuell avveckling av verksamhet.

Enligt lag om kommunal redovisning ska kommunala koncernföretag som är en stiftelse konsolideras i proportion till andelen av stiftelsens kapital som kommunen har bidragit med. Av redovisningsprinciperna framgår att kommunen anser att det råder en oenighet om och hur en pensionsstiftelse ska konsolideras. Vi delar inte den bedömningen utan anser att enligt lag ska pensionsstiftelsen ingå i koncernen, om den i övrigt uppfyller de kriterier som gäller, se under vidare under koncernredovisning.

Med reservation för finansiell leasing och undantag för konsolidering av stiftelser anser vi att kommunen efterlever RKR:s rekommendationer.

2. Resultat av granskningen fortsättning

2.3 Balanskrav

En kommun ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet och redovisa denna i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat enligt KL 8 kap 5§. RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och KL.

Kommunen redovisar en avstämning av balanskravet enligt KL i förvaltningsberättelsen. Kommunens överskott för året uppgår till 61,4 mnkr. Vid avstämning av balanskravet avgår realisationsvinster om 0,3 mnkr varvid balanskravsresultatet uppgår till 61,1 mnkr.

Det innebär att kvarvarande underskott om -3 mkr från 2018 har återställts.

Det har i vår granskning inte framkommit någon ytterligare post att ta hänsyn till vid beräkning av balanskravsresultatet. Balanskravet bedöms uppfyllt.

2. Resultat av granskningen forts.

2.4 Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i KL 10 kap. 2-6 §§ (hel- och delägda kommunala bolag, stiftelser och föreningar).

I KL stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi.

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

Kommunstyrelsens bedömning är att god ekonomisk hushållning uppnås.

Vad gäller god ekonomisk hushållning hänvisar RKR till förarbeten till kommunallagen där det betonas vikten av att mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning utvärderas för hela den kommunala koncernen, d v s kommunen och dess kommunala koncernföretag gemensamt. Vi bedömer att målen för god ekonomisk hushållning inte omfattar eller har utvärderats för kommunkoncernen som helhet.

2. Resultat av granskningen forts.

Utfallet av kommunfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning illustreras nedan:

	Utfall
Mål 1 - Attraktivt boende i unik livsmiljö	
Mål 2 - Växande näringsliv med mångsidig arbetsmarknad	
Mål 3 - Ledande miljökommun med aktivt omställningsarbete	
Mål 4 - Kunskapsstaden där alla kan växa	
Mål 5 - Jämställd och solidarisk välfärd av hög kvalitet	
Mål 6 - God service med gott bemötande	
Mål 7 - Framtidens arbetsgivare	
Mål 8 - Välskött och stabil ekonomi	

Symbolerna förklaras med

Nått målet

Bättre än baslinjen

Sämre än baslinjen

Till varje mål hör ett antal resultatuppdrag där resultatet jämförs med baslinjen 2018 och med resultat 2019.

Avseende mål 6, som bedöms som uppnått, konstaterar att någon mätning varken genomförts för år 2019 och 2020. Bedömningen grundas istället på kundforum där kommunens invånare kan ställa frågor. Vi kan inte bedöma om utfallet är i enlighet med kommunfullmäktiges mål eftersom utvärderingen.

Vår sammanfattande bedömning är att de av fullmäktige fastställda finansiella målen (mål 8) delvis har uppnåtts för år 2020 eftersom ett av två resultatuppdrag uppnås.

Vår sammanfattande bedömning är att de av fullmäktige fastställda verksamhetsmålen delvis har uppnåtts för år 2020 men att målet gällande jämställt och solidarisk välfärd av hög kvalitet inte uppnås och att vi inte kan bedöma målet avseende god service och bemötande.

2. Resultat av granskningen forts.

2.5 Resultaträkning

Årets resultat uppgår till 61,4 mnkr vilket är 58,2 mnkr bättre än föregående år då resultatet uppgick till 3,2 mnkr. Verksamhetens intäkter har ökat med ca 17 % (60,4 mnkr) medan kostnaderna har ökat med ca 3 % (68,2 mnkr) jämfört med föregående år. Ökningen av intäkter avser främst intäkter hänförliga till coronapandemin så som sjuklöneersättningar och andra kostnadsersättningar. Även ökningen av kostnader är främst relaterad till coronapandemin avseende höga sjuklönekostnader, ökade kostnader för arbetskläder, IT och förbrukningsmaterial. Vidare har generella stadsbidrag ökat med 40 mnkr vilka till största delen är hänförligt till de extra tillskott som staten beslutat om till följd av coronapandemin.

Kommunen har på totalen en positiv budgetavvikelse om 43,2 mnkr, fördelad enligt följande:

Budgetavvikelser för kommunens verksamheter avser främst finanserna där det finns en budgetavvikelse på 42,6 mnkr, kommunstyrelsen visar en budgetavvikelse om 15,9 mnkr samt skolnämnden som avviker från budget med -12 mnkr.

Finansens överskott förklaras av det extra tillskott för coronapandemin som kommunen erhållit om 47,2 mnkr. Detta motverkas av lägre övriga generella stadsbidrag om 7 mnkr samt ett sämre räntenetto om 1,6 mnkr.

För kommunstyrelsen beror överskottet i huvudsak på ökade intäkter om 8,9 mnkr hänförliga till ej budgeterad projektmedfinansiering både för EU-projekt och för riktade bidrag från bl.a. Kulturrådet samt kostnadsersättningar avseende covid-19. Överskottet förklaras vidare av minskade kostnader vilka främst är hänförliga till personalkostnader och övriga kostnader, så som förbrukning, systemkostnader, konsulttjänster, kompetensutveckling, lämnade bidrag med mera. En stor anledning till lägre övriga kostnader under året är den budgeterade posten för heltidsprojektet som inte har tagits i anspråk under året på grund av pandemin.

För skolnämnden beror underskottet i huvudsak på ökade kostnader om 26,7 mnkr vilka främst är hänförliga till kostnader för arbetskraft om 22,3 mnkr, som förklaras av ett ökat personalbehov med anledning av rådande pandemi. Vidare ökar kostnaderna mot budget med 8 mnkr till följd av att fler elever än budgeterat har valt att studera hos annan huvudman än kommunen. Ökning av övriga kostnader förklaras av rådande pandemi avseende bland annat teknisk utrustning för fjärr- och distansundervisning, kostnader för städ- och renhållningstjänster samt att gymnasieskolan betalat ut matersättning. Detta motverkas av lägre kostnader för resor och konsulter samt ökade intäkter avseende bidrag främst avseende covid-19.

Vi har granskat resultaträkningen och har inte funnit några väsentliga felaktigheter.

2. Resultat av granskningen forts.

2.6 Balansräkning

Balansomslutningen uppgår till 1 120,4 mnkr (fg år 1 053,1 mnkr). Kommunen har ett positivt kassaflöde för året om 43,4 mnkr som förklarar delar av ökningen. Övriga förändringar kommenteras nedan.

2.6.1 Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångarna uppgår till 828,8 mnkr (822,8). Ökningen förklaras av årets investeringar om 60,5 mnkr som framförallt består av ny bro över järnväg 16,9 mnkr, större gatuinvesteringar om totalt 18,3 mnkr samt renovering östra kanalbron 4,2 mnkr.

Vi har noterat att ingen fördelning på komponenter skett för årets aktiveringar. Vi rekommenderar att komponentfördelningen sker vid aktivering av en anläggningstillgång.

2.6.2 Eget kapital

Främsta ökningen på av eget kapital förklaras av årets resultat om 61,4 mkr som ökar kommunens egna kapital från 323,6 mnkr 2019 till 385,0 mnkr 2020.

2.6.3 Avsättningar för pensioner

Övrig ökning förklaras av att avsättning för pensioner ökar med 7,6 mnkr jämfört med föregående år.

2.6.4 Preliminärskatt

Vi har noterat att preliminärskatten om 1,6 mnkr som betalas i januari har tagits upp som fordran i bokslutet vilket är felaktigt och kommunens resultat har därför påverkats positivt med 1,6 mnkr. Vi rekommenderar kommunen att kontrollera att preliminärskatten bokförs i rätt period.

Vi har granskat balansräkningen och har förutom ovan inte funnit några väsentliga felaktigheter.

2. Resultat av granskningen forts.

2.7 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys beskriver hur verksamhet och investeringar finansierats och hur de har inverkat på verksamhetens likvida ställning.

Den tillämpade modellen synes överensstämma med RKR R13 Kassaflödesanalys.

Vår bedömning är att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansieringar och investeringar och att kassaflödesanalysen har upprättats i enlighet med gällande rekommendation.

2.8 Driftredovisning

Enligt LKBR 10:1 ska driftredovisningen innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som har fastställts för den löpande verksamheten.

Enligt RKR R14 Drift- och investeringsredovisning ska utfall kunna stämmas av mot årsredovisningens övriga delar och fullmäktiges budget.

Vår bedömning är att informationen kring driftredovisningen i årsredovisningen uppfyller kraven i enlighet med lagstiftning och rekommendationer.

2.9 Investeringsredovisning

Enligt LKBR 10:2 ska investeringsredovisningen innehålla en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet.

Enligt RKR R14 Drift- och investeringsredovisning ska utfallet kunna stämmas av mot årsredovisningens övriga delar och fullmäktiges budget samt plan för investeringsverksamheten. Vidare framgår det att fleråriga pågående och under året avslutade investeringar ska kunna stämmas av samt ska investeringsredovisningen även ska omfatta kommunala koncernföretags investeringar som fullmäktige tagit ställning till.

Kommunen redovisar investeringarna per nämnd samt större investeringar i den ekonomiska redovisningen.

Vår bedömning är att informationen kring investeringsverksamheten i årsredovisningen uppfyller kraven på en samlad investeringsredovisning i enlighet med lagstiftning och rekommendationer.

2. Resultat av granskningen forts.

2.10 Sammanställd redovisning

Sammanställda räkenskaper för en kommunal koncern avser enligt LKBR 12:1 en sammanställning av kommunens och de kommunala koncernföretagens resultaträkningar, balansräkningar och kassaflödesanalyser samt noter.

De sammanställda räkenskaperna innehåller förutom primärkommunen följande kommunala koncernföretag som redovisas i årsredovisningens koncernstruktur:

- Härnösand Energi och Miljö AB 100%
 - Härnösand Elnät AB 100%
 - HEMAB Elförsäljning AB 95% (5% ägs av annat bolag inom kommunkoncernen)
- AB Härnösandshus 100%
 - Härnösands Kommunfastigheter 100%
- Invest i Härnösand AB 100%
 - Technichus i Mitt Sverige AB 100%
- Räddningstjänsten Höga Kusten Ådalen 33%

Vi har inte utfört den legala revisionen av kommunkoncernens dotterbolag ovan (förutom Räddningstjänsten Höga Kusten Ådalen) och vid vår granskning av årsredovisningen var inte samtliga dotterbolagens årsredovisningar färdiga vilket försvårat granskningen av de sammanställda räkenskaperna. Vi rekommenderar att kommunen tillser att dotterbolagens årsredovisningarna är färdiga vid vår granskning för att undvika eventuella felaktigheter och effektivisera granskningen för kommunen.

Konsolidering har skett enligt proportionell konsolideringsmetod, vilket innebär att belopp som inkluderats i den sammanställda redovisningens resultat- och balansräkning motsvarar ägd andel i företaget.

Enligt lag om kommunal redovisning ska kommunala koncernföretag som är en stiftelse konsolideras i proportion till andelen av stiftelsens kapital som kommunen har bidragit med. Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse med ändamål att trygga utfästelse om pension. Kommunens andel uppgår till 92,6 %. Marknadsvärde på det egna kapital som avser Härnösands kommun uppgår till 211,4 mnkr.

Stiftelsen Läns museet Västernorrland ingår inte heller i den sammanställda redovisningen. Då kommunala koncernföretag enligt RKR R16 kan undantas när verksamheten är av obetydlig omfattning, vilket definieras som företag där den kommunala koncernens andel av omsättning eller omslutning är mindre än 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Då stiftelsen är mindre gör vi ingen annan bedömning än kommunen att den inte ska ingå i de sammanställda räkenskaperna.

I övrigt rekommenderar vi att kommunen tillser att samtliga koncernföretag ingår den sammanställda redovisningen i enlighet med lag och rekommendation.

Vi har förutom ovan inte funnit några avvikelser i vår granskning avseende de sammanställda räkenskaperna.

kpmg.com/socialmedia

The information contained herein is of a general nature and is not intended to address the circumstances of any particular individual or entity. Although we endeavor to provide accurate and timely information, there can be no guarantee that such information is accurate as of the date it is received or that it will continue to be accurate in the future. No one should act on such information without appropriate professional advice after a thorough examination of the particular situation.

© 2020 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved.

The KPMG name and logo are registered trademarks or trademarks of KPMG International.